

Zweetdruppels bij lezen aap-noot-mies

tekst Mariska Dijkstra
beeld RD, Anton Dommerholt

Een leesbeurt op school? Alleen al van het idee begon Ger van Wijngaarden (49) uit Utrecht te zweten. Maar hier begon wel zijn fascinatie voor het leesplankje.

“Vroeger op school had ik veel moeite met lezen. Later bleek dat ik dyslexie had.

Dat werd toen nog niet zo snel vastgesteld, laat staan dat er extra aandacht aan werd gegeven zoals dat nu wel gebeurt.

Juist doordat het lezen me moeite kostte, fascineerde het leesplankje me. Ik heb in de jaren zestig nog les gehad met de methode van M. B. Hoogeveen, bekend van het leesplankje aap-noot-mies. Ik kon op een gegeven moment alle woorden ervan achter elkaar uit m'n hoofd opzeggen.

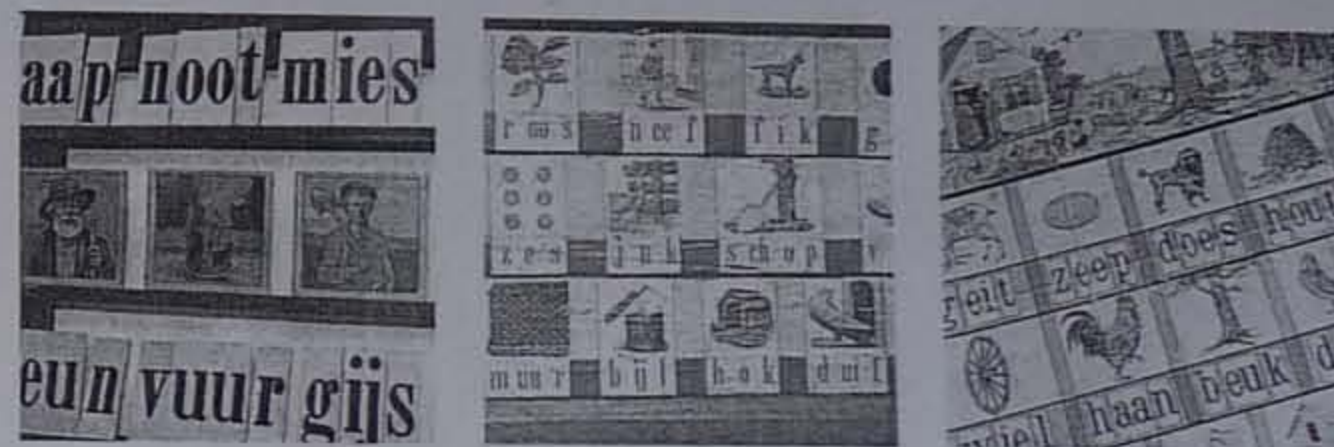
Maar ik wilde meer te weten komen. Daarom begon ik de leesplankjes en

leermiddelen die eraan gekoppeld zijn te verzamelen. Ik heb nu ongeveer twintig leesplankjes en zes klassieke exemplaren. Ook bezit ik diverse handleidingen, leesboekjes en letterdoosjes. De leesplankjes staan bij mij thuis in een oude schoolvitrinekast en op een Engelse toonbank.

De leesplankjes zijn onderdeel van het Nederlands erfgoed. Daarom vind ik het belangrijk dat mensen ze kunnen zien. Voor dat doel heb ik ook twee websites gemaakt, leesplankjes.nl en het-leesplankje.nl, waar ze allemaal afgebeeld zijn. Ook doe ik soms mee aan exposities.

Mijn mooiste plankje heb ik in december kunnen overnemen van iemand uit Lelystad. Het stamt uit 1908 en is de vierde uitgave van raam-roos-neef.

Volgens het verhaal lag het nagenoeg ongebruikt op een school in Arnhem. Voor de Tweede Wereldoorlog kreeg een Duits meisje, dat tijdelijk in Nederland woonde, het plankje van die school om thuis te oefenen. Toen zij terugkeerde naar haar oude woonplaats Hamburg

verhuisde het mee naar Duitsland.

Veel later gaf het meisje, inmiddels een oudere vrouw, het plankje aan een Nederlandse restauranthouder in Hamburg. Gewoon omdat hij Nederlander was. De man verhuisde in het begin van de 21e eeuw naar Frankrijk en nam zijn cadeau mee. Vorig jaar vroeg hij aan zijn zwager in Lelystad, die vaak boekenmarkten afstruint, of hij misschien een bestemming voor het leesplankje wist. Deze vond op internet mijn website en zo kwam het exemplaar in mijn collectie terecht.

In mijn verzameling heb ik verder een zeldzaam leesplankje uit voormalig

Nederlands-Indië en een leesplaat van J. B. Colenbrander. Wat voor mij persoonlijk ook waarde heeft, is de klassieke leesplank van mijn oude lagere school, de J. F. Kennyschool in Rotterdam. Ik kreeg hem toen ik twaalf jaar geleden de school nog eens bezocht.

Natuurlijk ga ik door met verzamelen. Ik weet bijvoorbeeld dat er een plankje moet zijn waarmee Joodse kinderen in Nederland Hebreeuws leerden. Dat zou ik graag bezitten. Met een plankje uit Zuid-Afrika zou ik ook blij zijn. In Suriname gebruikten leerlingen gewoon aap-noot-mies.